

Рудой Катерина Миколаївна,
професор кафедри адміністративного
права та адміністративного процесу
Одеського державного університету
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, професор

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Необхідною умовою розвитку сучасної державної антикорупційної політики в Україні є удосконалення антикорупційного законодавства України. Досягнення успіху у цьому процесі є передумовою для формування в суспільстві довіри до влади, зростання економічного потенціалу держави, покращення добробуту громадян України.

Засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки в Україні спрямовані на прискорення організаційно-правових та функціональних заходів для проведення ефективних реформ у сфері протидії корупції. Таким чином, можна визначити основними напрямками удосконалення антикорупційного законодавства України:

1. Правове та інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів протидії корупції. У зв'язку з тим, що антикорупційне законодавство є динамічним, розгалуженим, включає в себе норми та положення конституційного, адміністративного, адміністративно-процесуального, цивільного, кримінального, кримінально-процесуального, трудового, фінансового, а також міжнародного права, необхідний постійний моніторинг рівня ефективності антикорупційних заходів за міжнародними стандартами провідних європейських країн.

2. Консолідація нормативно-правових актів, які регламентують здійснення антикорупційних заходів державними спеціальними суб'єктами, з метою виключення дублювання функцій у сфері боротьби та протидії корупції, що закріплено Засадами державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки. Актуальним залишається питання створення єдиного органу, який би був незалежним від усіх гілок влади та здійснював роботу зазначених органів.

3. Реформування виборчого законодавства: потрібно урегулювати процес фінансування партій та його прозорість, запровадити належний аудит поточної та передвиборчої

звітності партій, запровадити норми у законодавстві щодо виникнення конфлікту інтересів у осіб з виборними посадами.

4. Реформування законодавства у сфері державної служби відповідно до Стратегії реформування державного управління до 2025 року. Для удосконалення механізму протидії корупції необхідним є проведення реформи публічної служби, вдосконалення механізму протидії корупції і посилення ролі інститутів громадянського суспільства в державі з урахуванням рекомендацій програми SIGMA та за участю громадськості.

5. Врегулювання питань лобізму в Україні через тісний зв'язок влади та бізнесу. Для створення ефективного механізму адміністративно-правового забезпечення протидії корупції в нашій державі необхідно створити окремий закон щодо цього. Новий закон має чітко врегулювати саму процедуру лобювання, дати визначення поняттю лобізму та окреслити коло суб'єктів, які мають право цим займатися.

6. У сфері доступу до публічної інформації щодо протидії корупції державним органам слід забезпечити впровадження стандартів доступу до інформації у формі «відкритих даних», ініціатив з прозорості видобувних галузей, будівельного сектору та Індексу відкритості бюджету.

7. Врегулювання питання щодо правового забезпечення розшуку та конфіскації майна, здобутого шляхом вчинення корупційних діянь. У нашій державі наразі не існує окремого органу, який би займався розшуком та конфіскацією майна, яке було набуто та приховане внаслідок вчинення корупційних дій. Також відсутнє врегулювання конфіскації майна осіб, які ухиляються від правосуддя або яке набуто внаслідок злочинної діяльності. Така проблема вимагає внесення змін до чинного кримінального та кримінально-процесуального законодавства.

8. Впровадження ефективних правових заходів судової реформи в Україні відповідно до Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки з метою підвищення ефективності організації судової влади та інститутів правосуддя, зміцнення довіри до них суспільства.

9. Визначення системи підготовки фахівців з антикорупційної діяльності. Основою для цього може бути введення спеціалізації «Антикорупційна діяльність» для магістрів спеціальності 8.18010014 «Управління фінансово-економічною безпекою». Такий підхід дає можливість випускникам обіймати посади: відповідно до визначеної ДК 003:2010 назв робіт/посад за № 2414.2 «Уповноважений з антикорупційної діяльності»,

«Професіонал з антикорупційної діяльності», які введені відповідно до чинного законодавства України.

10. Впровадження національної програми щодо неприйняття корупції населенням України. Йдеться про всебічне інформування та навчання населення щодо протидії корупції та формування захисного імунітету до її виявів. Така програма «Стоп корупції» розробляється відповідно до реалізації законів України «Про запобігання корупції» та «Про засади державної антикорупційної політики України на 2021–2025 роки».

11. Удосконалення заходів здійснення антикорупційної експертизи. Розроблення та впровадження методології, проведення та рекомендації щодо її здійснення для юридичних осіб. Розроблення та впровадження типової антикорупційної програми для юридичних осіб. Розроблення та впровадження рекомендацій з метою забезпечення змісту діяльності Уповноваженого з антикорупційної діяльності (професіонала з антикорупційної діяльності) юридичних осіб.

12. Формування дієвих, сучасних механізмів функціонування електронного декларування, невідворотність його впровадження у систему державного управління.

Отже, зазначений перелік напрямів удосконалення антикорупційного законодавства в Україні обумовлений питаннями гармонізації антикорупційного законодавства до законодавства розвинутих країн світу з метою впровадження передового досвіду, розвитку державного управління та підвищення рівня доброчесності посадовців.

Список використаних джерел

1. Рудой К. М. Основні напрями адміністративно-правового механізму протидії корупції в Україні// Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Харків : ХНУВС, 2022. С. 170–172.

2. Денісова А. В., Мітіна О. М., Рудой К. М. Основні антикорупційні заходи у сфері публічної служби та адміністрування в Україні // Інституціоналізація публічно-правових відносин у сфері протидії корупції: досвід країн Східної та Західної традицій права (універсальна теоретична основа для профільного антикорупційного закону України) (реалізація проекту в рамках гранту PJ4/17 0117U007203 «CORRUPTION PREVENTION ACT OF UKRAINE: scientific and methodological justification of ensuring the effectiveness and efficiency of provisions

implementation»): Collective monograph. Volume 1. Tallinn: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. P. 231–247.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2015 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

4. Рудой К.М., Малишевська В.В. Адміністративно-правові аспекти запобігання корупції в Україні. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (м. Одеса, 22 жовтня 2021 р.) Одеса: ОДУВС, 2021. С. 125–127.

5. Рудой К.М. Запобігання корупції як напрямок забезпечення міжнародної безпеки. *Правова держава*. 2015. № 19. С. 69–73.

Савченко Андрій Володимирович,
заступник керівника відділу Головного
слідчого управління Державного бюро
розслідувань, доктор юридичних наук,
професор

ЧИ МОЖЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНЕ СТ. 201-2 КК УКРАЇНИ, НАЛЕЖАТИ ДО КОРУПЦІЙНИХ?

Відомо, що Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги» від 24.03.2022 № 2155-IX, який набрав чинності 03.04.2022, Кримінальний кодекс України (далі – КК України) було доповнено ст. 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги» [1]. Водночас практика досудового розслідування цього кримінального правопорушення (зокрема, слідчими органів Державного бюро розслідувань) свідчить про наявність ряду недоліків щодо застосування зазначеної статті КК України та про потребу в удосконаленні її редакції. Крім того, натепер саме ці питання перебувають у центрі уваги Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо